

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ОТРИМАНО:

19 Липня 2025

ПРИЙНЯТО:

17 Вересня 2025

ВИПУСК:

20 Жовтня 2025

 CC BY 4.0

УДК 330.341.1; 338.45:69(477)

DOI [10.26661/2522-1566/2025-3/33-08](https://doi.org/10.26661/2522-1566/2025-3/33-08)ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНОЮ ГАЛУЗЗЮ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ЕКОНОМІКИ

Кришталь Г.О.*

д.е.н., професор

Міжрегіональна Академія управління персоналом

м. Київ, Україна

ORCID [0000-0003-3420-6253](https://orcid.org/0000-0003-3420-6253)* Email автора для листування: gkryshstal@ukr.net

Анотація. Стаття присвячена комплексному аналізу сучасного стану державного управління будівельною галуззю України в умовах глобальних економічних трансформацій та визначенню основних проблем, що стримують ефективність функціонування цього сектору. Метою дослідження є виявлення ключових викликів у системі державного регулювання будівництва та розробка практичних рекомендацій щодо її удосконалення з урахуванням сучасних технологічних і економічних змін.

Методологічна основа даного дослідження побудована на поєднанні системного, комплексного та міждисциплінарного підходів, що дозволяє максимально повно та обґрунтовано проаналізувати механізми державного управління будівельною галуззю в умовах глобальних економічних трансформацій.

У статті здійснено ґрунтовний аналіз особливостей державного управління будівельною галуззю України в умовах цифровізації та глобальних економічних трансформацій. Розглянуто основні проблеми державного управління будівельною галуззю, які полягають в наступному: фрагментарність нормативно-правового поля, неврегульованість дозвольно-погоджувальних процедур, відсутність єдиної державної політики відновлення, проблеми містобудівного планування, слабкий контроль за якістю будівництва, кадровий дефіцит у сфері державного управління, відсутність прозорого моніторингу проєктів, низький рівень цифровізації управління, інвестиційна вразливість галузі, екологічні та соціальні ризики не враховані належним чином.

Особлива увага автором приділена ролі цифрових технологій у трансформації системи регулювання будівельної галузі. Окреслено шляхи цифровізації дозвольних процедур, забезпечення прозорості і зниження корупційних ризиків, а також актуалізовано проблеми кібербезпеки та захисту даних.

Практичний аспект: обґрунтування необхідності комплексних змін у державному управлінні будівельним сектором, що сприятимуть підвищенню інвестиційної привабливості галузі та стимулюватимуть впровадження інновацій.

Ключові слова: державне управління, будівельна галузь, економічні трансформації, цифровізація, управлінські механізми.

JEL класифікатор: H79, L74.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Світова економіка перебуває нині у фазі глибинних і водночас надзвичайно суперечливих трансформацій. Ми спостерігаємо паралельний розвиток кількох масштабних процесів: глобалізація набуває нових форм, цифровізація кардинально змінює устрій економічних відносин, геополітична карта світу постійно перекроюється під тиском нових конфліктів і союзів, а кліматичні загрози дедалі частіше перетворюються з абстрактної дискусії на реальні виклики для національних економік.

У цьому складному контексті будівельна галузь вже давно перестала бути виключно виробничим сектором. Сьогодні це – основа для реалізації стратегічних інфраструктурних проєктів, індикатор інвестиційного клімату та один із ключових факторів соціальної стабільності, адже йдеться не тільки про будівлі чи споруди, а про створення простору для життя, праці та розвитку суспільства. Для країн із перехідною економікою, зокрема для України, ця роль будівельного сектору набуває особливого значення. Мова йде не просто про підтримку економіки, а про реальний інструмент її відновлення після глибоких кризових явищ, включно з воєнними руйнуваннями.

Крім того, сучасний етап розвитку будівельного сектору вже не може ігнорувати необхідності екологічної відповідальності та технологічної модернізації. Підключення до глобальних інвестиційних процесів передбачає дотримання міжнародних стандартів, зокрема в питаннях «зеленого» будівництва та цифровізації управлінських процедур. Це означає, що держава має не просто коригувати окремі елементи регулювання, а формувати нову архітектуру державного управління галуззю – системну, інноваційно орієнтовану і максимально прозору.

Окремо слід виділити виклики воєнного часу, які радикально ускладнили ситуацію: руйнація інфраструктури, необхідність післявоєнного відновлення та реінтеграції національної економіки. Саме в цих умовах питання формування системного, ефективного державного управління будівельною галуззю набуває особливої гостроти. Йдеться не тільки про організацію оперативних будівельних процесів, а й про довгострокове стратегічне планування, активізацію інвестиційної діяльності, стимулювання інновацій та створення прозорих і відповідальних механізмів співпраці між державним і приватним секторами.

Отже, нагальною є потреба у розробці нових концептуальних моделей державного регулювання, що враховують динаміку глобальної економіки і сприяють системній трансформації будівельної галузі. Лише такий підхід дозволить не просто реагувати на виклики, а формувати ефективну, прозору та інноваційну систему, здатну стійко розвиватися в умовах стрімких змін і забезпечувати сталий економічний поступ України.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика державного управління будівельною галуззю в умовах сучасних економічних трансформацій вже не перше десятиліття привертає увагу науковців, політиків та практиків. Варто згадати знакову працю О. Ф. Андрійка (2004), яка досі зберігає свою актуальність. Автор здійснив ґрунтовний аналіз нормативно-правових основ державної регуляторної політики в економіці, заклавши фундамент для подальших досліджень у цій сфері. Особливу увагу він приділив саме системності підходів до створення регуляторного середовища, наголошуючи на необхідності досягнення балансу між державними інтересами та ринковими механізмами. Андрійко слушно зазначав, що ефективне регулювання має бути не просто жорстким контролем, а інструментом гнучкого управління, здатним адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Не менш важливими є напрацювання А. Берктуа (2006), який розглядав будівельну галузь з позицій економічної стабільності та інвестиційної активізації. У своїх працях він переконливо доводив, що без активної участі держави у формуванні сприятливого інвестиційного клімату для будівництва важко очікувати на динамічний розвиток цієї сфери.

У наукових розвідках В. В. Гнилорибова та В. М. Тихонова (2004) особливої уваги набуло питання організаційно-правового забезпечення державного регулювання економічної діяльності в Україні. Дослідники аргументували необхідність трансформації управлінських підходів відповідно до сучасних викликів, підкреслюючи роль інституційної модернізації у сфері будівництва як одного з ключових секторів економіки.

В. П. Горбатенко та В. В. Цветков (2001) у своїй спільній монографії проаналізували пріоритетні напрями розвитку українського суспільства через призму реалізації механізмів державного управління економічною діяльністю. Значна частина їх дослідження присвячена саме будівельній галузі, яка, на думку авторів, є каталізатором структурних змін в економіці, сприяючи формуванню сучасної інфраструктури та поліпшенню життєвого середовища.

Питання забезпечення сталого розвитку будівельного комплексу через ефективну реалізацію механізмів державного регулювання розглядалося також у роботах Д. В. Ісаєнка (2010). Автор наголошував на необхідності інтеграції принципів сталого розвитку в державну політику управління будівельним сектором, враховуючи екологічні, економічні та соціальні аспекти.

У цьому контексті не можна оминати увагою роботи О. М. Козича (2012), який здійснив ґрунтовний аналіз міжнародного досвіду формування інноваційних моделей державного управління будівельною галуззю. О. М. Непомнящий (2014) серед пріоритетів державного регулювання будівництва визначив створення умов для децентралізації управлінських процесів у галузі. На основі вивчення зарубіжного досвіду він обґрунтував, що передача повноважень на регіональний рівень сприяє підвищенню ефективності реалізації будівельних проектів та адаптації управлінських рішень до місцевих потреб.

У працях О. В. Стукаленка (2014) розглянуто теоретичні засади державного регулювання економічної діяльності з урахуванням специфіки будівельного сектору. Автор детально аналізував роль держави у формуванні ринкових механізмів функціонування галузі, наголошуючи на необхідності поєднання адміністративного регулювання з ринковими стимулами.

Значний внесок у дослідження шляхів активізації інвестиційно-інноваційної діяльності в будівельній галузі належить А. С. Музичуку та В. Ф. Бесєдіну (2006). У своїх працях ці автори переконливо довели, що будівництво є не лише важливою ланкою реального сектору економіки, а й потужним каталізатором довгострокового економічного зростання. Вони аргументовано підкреслюють, що саме інноваційний розвиток будівельної сфери здатен забезпечити якісне оновлення національної інфраструктури, створення нових робочих місць і підвищення конкурентоспроможності економіки загалом. В своєму дослідженні О. І. Угоднікова (2015), запропонувала організаційно-економічний механізм розвитку будівельної галузі з акцентом на ефективність управління. Авторка запропонувала низку практичних інструментів, спрямованих на підвищення продуктивності управлінських процесів та мінімізацію ризиків при реалізації будівельних проектів як на державному, так і на регіональному рівнях. Її підхід має особливу цінність в умовах сучасної економічної нестабільності, коли необхідно чітко балансувати між швидкістю відновлення інфраструктури та контролем за ефективністю витрачання ресурсів.

Отже, не зважаючи на значну досліджуваність тематики, потреба у створенні комплексної, системної моделі управління цією сферою тільки зростає. Така модель має враховувати не лише виклики глобалізації та цифровізації, але й особливості післякризового відновлення економіки, забезпечуючи при цьому прозорість, ефективність і сталий розвиток будівельного сектора.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ ТА ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою даного дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо удосконалення системи державного управління будівельною галуззю в умовах цифровізації і глобальних економічних трансформацій. Особливий акцент зроблено на адаптації управлінських механізмів до сучасних викликів, зокрема процесів відновлення інфраструктури, цифровізації галузі та підвищення її інвестиційної привабливості.

Завдання дослідження: проаналізувати сучасний стан будівельної галузі та виявити основні проблеми державного управління сектором; оцінити вплив цифрових технологій на державного регулювання діяльності будівельного сектору; розробити практичні рекомендації щодо удосконалення системи державного управління будівельною галуззю в умовах глобальних економічних трансформацій.

МЕТОДОЛОГІЯ

Методологічна основа даного дослідження побудована на поєднанні системного, комплексного та міждисциплінарного підходів, що дозволяє максимально повно та обґрунтовано проаналізувати механізми державного управління будівельною галуззю в умовах глобальних економічних трансформацій. Враховуючи складність і багатокомпонентність сучасних викликів, застосування традиційних методів аналізу виявляється недостатнім. Саме тому в межах роботи використовуються сучасні інструменти наукового аналізу, які дають змогу не лише оцінити поточний стан регуляторного середовища, але й виявити структурні проблеми, визначити «вузькі місця» та запропонувати ефективні управлінські рішення.

Зокрема, в межах дослідження застосовано такі методи: метод системного аналізу (дозволив виявити взаємозв'язки між економічними, фінансовими, нормативно-правовими та соціальними чинниками, що формують сучасну архітектуру управління будівельною сферою); метод порівняльного аналізу (дав змогу дослідити міжнародний досвід регулювання будівельного сектору) та метод експертного оцінювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Будівельна галузь завжди була чутливою до політичних, економічних та соціальних коливань. У випадку України ця чутливість має посилений характер, адже галузь не просто переживає чергову фазу трансформації – вона фактично стає фундаментом післякризового відновлення держави. Відповідно, питання ефективного державного управління в цій сфері набуває не лише економічного, але й стратегічного значення.

Однак, слід визнати, що сучасна модель управління будівельною галуззю в Україні значною мірою залишається інерційною, зберігаючи риси, притаманні попереднім етапам розвитку, коли основною метою було адміністрування процесів, а не їхній розвиток. У нинішніх умовах цього підходу очевидно недостатньо.

Державне управління будівельною сферою в Україні базується на сукупності законів, нормативно-правових актів, стратегічних програм та контролюючих процедур. Водночас це управління залишається фрагментарним та недостатньо скоординованим.

Основними інституціями, які залучені до регулювання будівельної галузі, є Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України; Державна інспекція архітектури та містобудування України (ДІАМ); Органи місцевого самоврядування; Центральні органи виконавчої влади, які займаються земельними та екологічними питаннями.

В таблиці 1 представлено систематизований перелік ключових проблем, які уповільнюють розвиток будівельної сфери та знижують ефективність державного регулювання.

Таблиця 1

Основні проблеми державного управління будівельною галуззю

№	Проблема	Суть проблеми
1	Фрагментарність нормативно-правового поля	Законодавство часто оновлюється точково, без узгодження між актами. Відсутня єдина концепція розвитку галузі на державному рівні.
2	Неврегульованість дозвільно-погоджувальних процедур	Впровадження електронних сервісів поки що не ліквідувало бюрократію та корупцію у сфері отримання дозволів на будівництво.
3	Відсутність єдиної державної політики відновлення	Не існує узгодженого загальнонаціонального плану реконструкції та забудови, немає єдиного реєстру пошкоджених і зруйнованих об'єктів.
4	Проблеми містобудівного планування	Значна частина територій забудовується без оновлених генпланів, містобудівна документація застаріла або суперечлива.
5	Слабкий контроль за якістю будівництва	Система державного нагляду здебільшого виконує формальні функції. Відсутні ефективні механізми технічного аудиту на всіх етапах будівництва.
6	Кадровий дефіцит у сфері державного управління	Нестача фахівців із сучасними компетенціями у держслужбі, особливо в регіонах. Обмежена мотивація для кваліфікованих кадрів залишатися в державному секторі.
7	Відсутність прозорого моніторингу проєктів	Не ведеться централізований облік будівництва, контролю за виконанням термінів, бюджетів і якісних показників проєктів.
8	Низький рівень цифровізації управління	Наявні цифрові сервіси є фрагментарними, відсутній єдиний державний цифровий реєстр об'єктів будівництва та дозволів.
9	Інвестиційна вразливість галузі	Відсутність державних програм стимулювання інвестицій у будівництво, зокрема в «зелені» та соціальні проєкти.
10	Екологічні та соціальні ризики не враховані належним чином	Інструменти оцінки впливу на довкілля та соціум формальні, у забудовах рідко враховуються потреби сталого розвитку та інтереси громад.

В таблиці 1 розглянуто основні проблеми державного управління будівельною галуззю в Україні, які суттєво впливають на ефективність функціонування сектору в умовах сучасних економічних і соціальних трансформацій. Нормативно-правове поле галузі характеризується фрагментарністю, а оновлення законодавчих актів відбувається точково, без належного узгодження між різними рівнями регулювання. Це створює правову невизначеність і перешкоджає формуванню єдиної стратегії розвитку будівельного сектору.

Проблема неврегульованості дозвільно-погоджувальних процедур зберігає свою актуальність навіть попри часткову цифровізацію процесів. Адміністративні бар'єри та корупційні ризики продовжують стримувати розвиток галузі, створюючи непрозорі умови для ведення бізнесу. Маємо відсутність узгодженої державної політики у сфері відновлення

будівництва, що особливо критично в умовах післявоєнного відновлення інфраструктури. Наразі немає єдиного національного плану реконструкції, а також реєстру пошкоджених і зруйнованих об'єктів, що унеможливорює системне планування.

Слід відмітити, що кадровий дефіцит у сфері державного управління будівельною галуззю стає системною проблемою. Особливо гостро це питання постає у регіонах, де бракує фахівців із сучасними компетенціями в сфері цифрових технологій та управління інфраструктурними проектами. Таким чином, проведений аналіз дозволяє констатувати наявність системних дисфункцій в управлінні будівельною галуззю України, які потребують негайного вирішення шляхом комплексних реформ, цифрової трансформації та зміни управлінської парадигми.

Сьогоднішній стан державного управління будівельною галуззю можна охарактеризувати як перехідний. З одного боку, зроблено певні кроки до цифровізації, впроваджено спрощені процедури реєстрації та частково оновлено регуляторну базу. З іншого боку, ключові структурні проблеми залишаються невирішеними.

На сучасному етапі розвитку будівельної галузі в Україні нагальною є потреба у розробці єдиної національної стратегії управління цією сферою. Йдеться не лише про регламентацію дозвільних процедур, які часто перебувають у центрі уваги регуляторної політики, але й про створення комплексної системи планування територій, удосконалення стандартів якості, чітке визначення екологічних вимог, налагодження системного моніторингу будівельних процесів і формування продуманої кадрової політики. Іншими словами, має бути створено цілісну архітектуру управління будівельною галуззю, яка відповідатиме сучасним викликам і завданням сталого розвитку.

Особливої актуальності ці питання набувають у контексті післявоєнного відновлення України. Тут роль держави в управлінні будівельною сферою потребує принципово нового підходу: замість традиційного адміністративного контролю має бути реалізована стратегічна модель управління. Це означає необхідність відмови від ситуативних рішень на користь довгострокового планування, яке спирається на інноваційні технології, прозорі процедури та принципи сталого розвитку. Такий підхід дозволить не лише ефективно координувати процеси відновлення інфраструктури, а й закласти фундамент для модернізації галузі в цілому.

У сучасних умовах неможливо обговорювати проблематику державного управління будівельною галуззю, не торкаючись феномену цифровізації, яка фактично змінює саму природу управлінських процесів. Йдеться не лише про запровадження нових технологій – мова про трансформацію управлінської культури, яка відбувається на очах. Сьогодні цифрові інструменти стають не опцією, а необхідністю, особливо у такій складній та багаторівневій сфері, як будівництво, де водночас взаємодіють численні суб'єкти: державні органи, муніципалітети, приватний сектор, громадськість.

Разом із тим цифровізація змінює й самі підходи до містобудівного планування. Геоінформаційні системи (ГІС) та інформаційне моделювання будівель (ВІМ) стають тими інструментами, які дозволяють розглядати процес забудови не як сукупність поодиноких проектів, а як системну діяльність, що враховує множину факторів – від раціонального землекористування до екологічної безпеки. Це принципово інший рівень управління простором, завдяки якому можна уникати типових помилок минулого, коли фрагментарність містобудівної документації породжувала конфлікти і неефективність.

Цифрові технології дають змогу змінити і підхід до контролю за ходом будівельних робіт. Використання автоматизованих систем моніторингу дозволяє не лише в режимі реального часу відстежувати виконання проектів, а й контролювати відповідність фактичних витрат затвердженим кошторисам. Такий контроль – це не про недовіру, а про дисципліну та відповідальність усіх учасників процесу. До того ж прозорість даних відкриває можливість для громадського контролю, що в умовах післякризового відновлення країни набуває

особливого значення. Адже суспільна довіра не менш важливий капітал, ніж фінансові інвестиції.

Ще одним важливим аспектом є збір і аналіз великих масивів даних, що дозволяє формувати обґрунтовані прогнози розвитку галузі. Йдеться не лише про оцінку поточних процесів, а про вміння бачити наперед – враховувати економічні, соціальні й екологічні наслідки реалізації тих чи інших проєктів. Підсумовуючи, можна констатувати: цифровізація будівельної галузі – це не просто технічний процес, а новий етап еволюції управління, який потребує комплексного бачення, виважених рішень і відповідальної реалізації. Інакше ми ризикуємо залишити потенціал цих технологій нереалізованим.

Крім того, існує дефіцит фахівців, які б одночасно володіли ІТ-компетенціями та добре розуміли специфіку будівельного процесу і державного управління. Не можна також ігнорувати проблеми кібербезпеки. Поширення цифрових сервісів підвищує вразливість державних систем до зовнішніх загроз, що вимагає особливої уваги до захисту інформаційних ресурсів. Отже, цифрові технології володіють потенціалом докорінно змінити парадигму державного управління будівельною галуззю, зробивши її більш прозорою, ефективною та орієнтованою на майбутнє. Однак для того, щоб цей потенціал реалізувався, необхідна системна робота в кількох напрямках: модернізація цифрової інфраструктури, підвищення професійної компетентності кадрів, створення інтегрованих цифрових платформ та оновлення правового поля. Лише за таких умов цифрова трансформація стане не черговим адміністративним проєктом, а реальним каталізатором сталого розвитку будівельного сектору України.

У сучасних реаліях, коли глобальні трансформаційні процеси визначають ритм розвитку національних економік, будівельна галузь закономірно посідає одне з ключових місць у загальній економічній структурі. Передусім постає завдання формування цілісної, системної державної стратегії розвитку будівельного сектору. Це має бути не чергова програмна декларація, складена для формальної звітності, а справді стратегічний документ, спроможний стати дороговказом для усіх учасників ринку. Його основою має бути глибокий аналіз глобальних трендів, зокрема в контексті технологічних змін, демографічних викликів, екологічних обмежень і нових форматів фінансування. При цьому важливо, щоб стратегія не зводилася до абстрактних лозунгів. Вона повинна чітко визначати інструменти стимулювання інвестицій, створення умов для впровадження інноваційних технологій у будівництві, запровадження високих стандартів екологічної відповідальності та формування культури соціальної відповідальності бізнесу.

Другий напрям, який не можна оминути увагою, – це цифровізація управління будівельною сферою. Сьогодні вже очевидно, що паперові процедури дозвільної системи не відповідають ані швидкості сучасних економічних процесів, ані вимогам прозорості. Перехід до електронних платформ, які забезпечують подачу та розгляд дозвільної документації, моніторинг будівельних проєктів і контроль за якістю робіт, є не просто технічним нововведенням – це питання зміни самої логіки державного управління. Проте тут важливо пам'ятати, що цифровізація має дві сторони: окрім очевидних переваг, вона несе й нові ризики. Надійний кіберзахист стає сьогодні не примхою, а життєвою необхідністю. Впроваджуючи цифрові інструменти, держава зобов'язана паралельно розвивати і власну спроможність протистояти кіберзагрозам.

Третій критичний аспект – це якісне оновлення кадрового потенціалу органів державного управління. Жодна технологія, навіть найдосконаліша, не зможе працювати ефективно без фахівців, які здатні її застосовувати. Тому розвиток людського капіталу має стати центральною ланкою усіх реформ у цій сфері. Мова йде не просто про набір нових працівників, а про системне підвищення компетенцій, залучення молодих спеціалістів, які володіють сучасними управлінськими інструментами, цифровими навичками і водночас

розуміють специфіку будівельного сектору. Без такої кадрової модернізації навіть найпрогресивніші рішення ризикують залишитися лише на рівні теорії.

Четверта складова – удосконалення нормативно-правової бази. Діючі регуляторні акти часто не відповідають ані темпам технологічного прогресу, ані принципам сталого розвитку. Законодавство має не лише стимулювати інновації, а й водночас захищати інтереси інвесторів, бізнесу та громадянського суспільства, враховуючи екологічні й соціальні стандарти.

П'ятий напрям – створення системи комплексного моніторингу будівельної діяльності. Використання сучасних аналітичних інструментів дасть змогу державі не просто реагувати на події постфактум, а прогнозувати динаміку розвитку галузі, оцінювати її соціально-економічні та екологічні наслідки, здійснювати стратегічне планування з урахуванням реальних даних.

Шостий важливий вектор – активізація державно-приватного партнерства. Співпраця державних органів, бізнесу та громадянського суспільства має стати основою для спільного вирішення актуальних проблем, обміну знаннями та запровадження кращих міжнародних практик.

Реалізація зазначених напрямів дозволить побудувати більш гнучку, ефективну та прозору модель державного управління будівельною галуззю. Це не лише відповідь на актуальні виклики сьогодення, але й важливий крок до формування стійкої економічної системи, яка здатна забезпечити динамічний розвиток України в майбутньому.

ВИСНОВКИ

У ході проведеного дослідження розглянуто комплекс теоретичних та прикладних аспектів удосконалення системи державного управління будівельною галуззю в умовах сучасних глобальних трансформацій. Розглянуто основні проблеми державного управління будівельною галуззю в Україні, які суттєво впливають на ефективність функціонування сектору в умовах сучасних економічних і соціальних трансформацій. Відмічено, що нормативно-правове поле галузі характеризується фрагментарністю, а оновлення законодавчих актів відбувається точково, без належного узгодження між різними рівнями регулювання. Це створює правову невизначеність і перешкоджає формуванню єдиної стратегії розвитку будівельного сектору.

Проблема неврегульованості дозвольно-погоджувальних процедур зберігає свою актуальність навіть попри часткову цифровізацію процесів. Відсутність узгодженої державної політики у сфері відновлення будівництва, особливо критична в умовах післявоєнного відновлення інфраструктури. Наразі немає єдиного національного плану реконструкції, а також реєстру пошкоджених і зруйнованих об'єктів, що унеможлиблює системне планування.

Проведений аналіз дозволив констатувати наявність системних дисфункцій в управлінні будівельною галуззю України, які потребують негайного вирішення шляхом комплексних реформ, цифрової трансформації та зміни управлінської парадигми.

Відзначено, що будівельна галузь, будучи стратегічно важливою складовою економіки, перебуває на перехідному етапі, коли традиційні моделі управління вже не відповідають реаліям нового часу. Досліджено потенціал цифрових технологій у контексті реформування управлінських процесів у будівництві. Обґрунтовано, що цифровізація не є лише технічним вдосконаленням процедур – вона змінює саму парадигму державного управління. Використання геоінформаційних систем (ГІС), технологій BIM-моделювання, електронних реєстрів та платформ для дозвоільних процедур відкриває можливості для підвищення прозорості, зниження корупційних ризиків та підвищення ефективності управління будівельними процесами.

Акцентовано на необхідності розробки цілісної державної стратегії розвитку будівельного сектору, яка має враховувати не лише економічні, а й екологічні, соціальні та технологічні фактори. Підкреслено, що така стратегія повинна бути орієнтована на довгострокову перспективу, передбачати стимулювання інновацій, залучення інвестицій, розвиток державно-приватного партнерства та запровадження нових стандартів містобудівного планування.

Також окреслено важливість кадрового оновлення та підвищення професійної компетентності фахівців у сфері державного управління будівельною галуззю. Визначено, що без належної уваги до людського капіталу цифрові трансформації залишатимуться фрагментарними та не дадуть очікуваного ефекту.

Окремо наголошено на необхідності формування комплексної системи моніторингу будівельних процесів, що дозволить здійснювати не лише контроль за виконанням проєктів, але й стратегічне прогнозування розвитку галузі з урахуванням соціально-економічних та екологічних наслідків.

У підсумку сформульовано висновок, що модернізація системи державного управління будівельною галуззю має стати важливою складовою післякризового відновлення України та її подальшого сталого розвитку. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить не лише подолати наявні проблеми, але й сформувати нову модель взаємодії держави, бізнесу та громадянського суспільства, орієнтовану на ефективність, прозорість і довготривалу перспективу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійко О. Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Київ : Наук. думка, 2004. 300 с.
2. Беркута А. В. Економічні аспекти розвитку будівельного комплексу України. Економіка будівництва. 2006. № 1. С. 5–8.
3. Бесєдін В. Ф., Музичук А. С. (ред.). Економіка України: інвестиційно-інноваційні проблеми розвитку : монографія. Київ : НДЕІ, 2006. 552 с.
4. Гнилорибов В. В., Тихонов В. М. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : навч. посіб. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. 376 с.
5. Ісаєнко Д. В. Державна політика у сфері забезпечення стійкого функціонування будівельної галузі. Актуальні проблеми державного управління. 2010. № 1(37). С. 115–121.
6. Козич О. М. Досвід провідних країн світу в управлінні будівельною галуззю. Державне будівництво. 2012. № 2. С. 1–7. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/5/02.pdf>
7. Непомнящий О. М. Децентралізація державного регулювання будівельної діяльності: закордонний досвід для України. Державне будівництво. 2014. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_1_30
8. Струкаленко О. В. Теоретичні засади державного контролю та нагляду в сфері будівельної діяльності. Правова держава. 2014. № 17. С. 32–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2014_17_8
9. Угоднікова О. І. Організаційно-економічний механізм формування і використання потенціалу розвитку будівельного підприємства. Молодий вчений. 2015. № 10(2). С. 95–98.
10. Цветков В. В., Горбатенко В. П. Демократія – Управління – Бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. 248 с.

REFERENCES

- Andriiko, O. F. (2004). *Derzhavnyi kontrol v Ukraini: orhanizatsiino-pravovi zasady* [State control in Ukraine: organizational and legal foundations]. Kyiv: Naukova Dumka. [in Ukrainian].
- Berkuta, A. V. (2006). *Ekonomichni aspekty rozvytku budivelnoho kompleksu Ukrainy* [Economic aspects of development of Ukraine's construction complex]. *Ekonomika budivnytstva*, (1), 5–8. [in Ukrainian].
- Besiedin, V. F., & Muzychuk, A. S. (Eds.). (2006). *Ekonomika Ukrainy: investytsiino-innovatsiini problemy rozvytku* [Ukraine's economy: investment-innovation issues of development]. Kyiv: NDEI. [in Ukrainian].
- Hnylorybov, V. V., & Tyhonov, V. M. (2004). *Derzhavne budivnytstvo i mistseve samovriadiuvannya v Ukraini* [Public construction and local government in Ukraine]. Luhansk: Vyd-vo SNU im. V. Dalia. [in Ukrainian].
- Isaienko, D. V. (2010). *Derzhavna polityka u sferi zabezpechennia stiikoho funktsionuvannya budivelnoi haluzi* [State policy in ensuring sustainable functioning of the construction sector]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*, 1(37), 115–121. [in Ukrainian].
- Kozych, O. M. (2012). *Dosvid providnykh krain svitu v upravlinni budivelnoiu haluzeu* [Experience of leading countries of the world in managing the construction sector]. *Derzhavne budivnytstvo*, (2), 1–7. <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/5/02.pdf> [in Ukrainian].
- Nepomniashchyi, O. M. (2014). *Tsentralizatsiia derzhavnoho rehuliuвання budivelnoi diialnosti: zakordonnyi dosvid dlia Ukrainy* [Decentralization of state regulation of construction activity: foreign experience for Ukraine]. *Derzhavne budivnytstvo*, (1). http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_1_30 [in Ukrainian].
- Strukalenko, O. V. (2014). *Teoretychni zasady derzhavnoho kontroliu ta nahladu v sferi budivelnoi diialnosti* [Theoretical foundations of state control and supervision in the field of construction activity]. *Pravova derzhava*, (17), 32–38. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2014_17_8 [in Ukrainian].
- Uhodiniukova, O. I. (2015). *Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm formuvannya i vykorystannya potentsialu rozvytku budivelnoho pidpriemstva* [Organizational and economic mechanism of forming and using the development potential of a construction enterprise]. *Molodyi vchenyi*, 10(2), 95–98. [in Ukrainian].
- Tsvietkov, V. V., & Horbatenko, V. P. (2001). *Demokratiia – Upravlinnia – Biurokratiia: v konteksti modernizatsii ukrainskoho suspil'stva* [Democracy – Management – Bureaucracy: in the context of modernization of Ukrainian society]. Kyiv: Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho, NAN Ukrainy. [in Ukrainian].

STATE GOVERNANCE OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION AND GLOBAL ECONOMIC TRANSFORMATIONS

Halyna Kryshtal

*Interregional Academy of Personnel Management
Kyiv, Ukraine*

The article is devoted to a comprehensive analysis of the current state of state governance of Ukraine's construction industry in the context of global economic transformations and the identification of key problems that hinder the effective functioning of this sector. The purpose of the study is to identify the main challenges in the system of state regulation of the construction sector and to develop practical recommendations for its improvement, taking into account modern technological and economic changes.

The methodological basis of the research is built on the combination of systemic, comprehensive,

and interdisciplinary approaches, which allows for an in-depth and well-reasoned analysis of the mechanisms of state governance of the construction industry under conditions of global economic transformation.

The article provides a thorough analysis of the features of state governance of the construction sector of Ukraine in the context of digitalization and global economic changes. The main problems of state regulation of the construction industry are outlined, including: fragmentation of the legal and regulatory framework, lack of regulation of permit and approval procedures, absence of a unified national recovery policy, issues in urban planning, weak quality control in construction, shortage of qualified personnel in public administration, lack of transparent project monitoring, low level of digitalization in governance, the sector's investment vulnerability, and insufficient consideration of environmental and social risks.

Special attention is paid to the role of digital technologies in transforming the system of regulation of the construction industry. The article highlights the pathways for the digitalization of permit procedures, ensuring transparency and reducing corruption risks, and emphasizes the importance of cybersecurity and data protection.

The practical aspect of the study lies in substantiating the need for comprehensive reforms in state governance of the construction sector, aimed at increasing the industry's investment attractiveness and stimulating the introduction of innovations.

Keywords: state governance, construction industry, economic transformations, digitalization, management mechanisms.